

Євген Павлович Гребінка

(1812-1848)

<https://www.youtube.com/watch?x-yt-ts=1422579428&v=P1MbvtfcDck&x-yt-cl=85114404#t=80>

Т. Шевченко. Портрет Є. Гребінки.

Папір, акварель. 1837 р

Євген Гребінка писав байки, романи, повісті й оповідання.

Він народився на хуторі (small farmstead at the edge of the village) **Убежище** біля Пирятина в сім'ї поміщика (landowner). У ранньому дитинстві (childhood) доглядала його селянка-кріпачка (peasant woman), від

якої він навчився мову, запам'ятав казки та пісні. Навчався спочатку вдома, а в **1825** році його віддали до **Ніжинського ліцею**, де він почав вперше писати. Закінчивши у **1831** році **ліцей**, Гребінка вступив на службу до **Петербурга**, де служив **чиновником**, а з **1838** року – **викладачем** різних предметів у військово-учбових закладах (military educational institutions). У **1838** році Гребінка випустив збірку (collection) «**Малоросійські приказки**». Знайомиться з Пушкіним, який наблизив Гребінку до журналу «Современник». Зустрівшись близько **1837** року з Тарасом Шевченком, Є. Гребінка безкорисливо допомагає землякові в самоосвіті, а згодом й у викупі з кріпацтва (ransom of slavery) та виданні його перших творів.

У свій перший приїзд на Україну після довгої перерви, влітку **1843** року, Т. Шевченко відвідав Убежище, звідти вони разом з Гребінкою поїхали на бал у село Мойсівку до Т. Волховської, де поет познайомився з (got acquainted with) цікавими людьми, які стали його друзями.

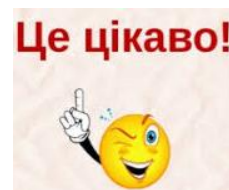
Починаючи з **1833** року в журналах і альманахах систематично друкуються твори Є. Гребінки Це вірші (poems), проза (prose), статті (articles), нариси (essays), рецензії на книги (book reviews) і виставки (exhibitions). Окремі його вірші ввійшли в народний репертуар і стали піснями. Наприклад, «Очі чорние».

Гребінка дбав (cared) і про піднесення освіти рідного краю (native land). **1847** року він організував училище для дітей (school for children) села Рудки (тепер Гребінківського району), надсилав для нього кошти (sent money). **Помер у Петербурзі**, але тіло його перевезли в рідне село, де він і похований (buried). У **1968** році на його могилі відкрито погруддя (bust). На честь (in honor) Гребінки названо місто Гребінку (Полтавської області).

Завдання:

Вправа 1. Прочитай уважно про Євгена Гребінку та дай відповіді на запитання.

1. Як звали Гребінку?
2. Коли народився письменник?
3. Скільки років прожив Євген Гребінка?
4. Де навчався Є. Гребінка?
5. Коли він познайомився з Тарасом Шевченко?
6. Коли з'явилися друковані твори письменника?
7. Назвіть, будь ласка, які твори і коли були надруковані.
8. Як дбав Є. Гребінка про рідний край?
9. Хто написав портрет аквареллю Є. Гребінки у 1837 році?

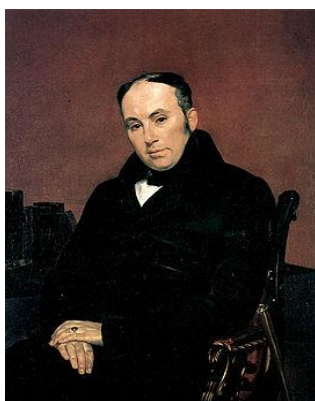

Цікаво знати про Т. Шевченка, як художника:

Ми знаємо, що окрім поетичних та прозових творів Тарас Григорович писав картини. Малювати він почав раніше, аніж римувати. Саме художню майстерність довелось йому вивчати у Вільнюсі (ще у якості козачка поміщика Енгельгарда), а потім і у самого Карла Брюллова в Санкт-Петербурзі. Сьогодні Тараса Шевченка вважають одним із найвидатніших українських художників. Він працював у різних техніках, шукав ті форми, які найкраще зможуть передати чисту суть, ідею. І йому, безперечно, це вдалось. Його картинами захоплюються усі.

Роль художнього мистецтва у долі Т. Шевченка та викуп з неволі:

В автобіографії Тарас Шевченко про свій викуп пише: «1837 року Сошенко представив мене конференц-секретареві Академії мистецтв В.І. Григоровичу з проханням - звільнити мене од

лихої моєї долі, Григорович передав це прохання В. Жуковському. Той попередньо сторгувався з моїм поміщиком і просив К. Брюллова намалювати з нього, Жуковського, портрет, щоби розіграти його в приватній лотереї. Великий Брюллов відразу погодився, і незабаром портрет Жуковського був у нього готовий. Жуковський при участі графа М. Віельгорського зробив лотерею на 2500 карбованців асигнаціями, і цією ціною була куплена моя воля року 1838-го, квітня 22-го».

Карл Брюллов. Портрет В. Жуковського (1837).

У 1939 році портрет Жуковського, за який, ніби то було викуплено Шевченка з кріпацтва, потрапив до новоствореного музею Т. Шевченка в Києві.

Придбати квиток лотереї та викупити з неволі – це не одне й те саме. Лотерея із розіграшу портрета Жуковського не дала бажаної суми, К. Брюллов, В. Жуковський, О. Венеціанов та Юлія Адлерберг Баранова започаткували збір коштів у складчину (all together).

Кошти для викупу поета здали українці:

1. Венеціанов Олексій.
2. Гребінка Євген.
3. Григорович Василь.
4. Мокрицький Аполлон.
5. Сошенко Іван.

Крім українців участь у викупі Т. Шевченка брали:

1. Юлія Адлерберг Баранова (по чоловікові) (1789-1864) – графиня, німкеня, гофмейстриня, статс-дама, вихователька дочок Миколи І.
2. Брюллов Карл.
3. Вієльгорський Михайло – граф, поляк, віолончеліст, композитор.
4. Жуковський Василь.
5. Соколов Петро.

Власне, єдиний росіянин, який брав участь у викупі Шевченка з кріпацтва, Петро Федорович Соколов – росіянин, родоначальник російського акварельного портрета. Чоловік сестри Карла Брюллова Юлії (Жулі). Але про Соколова ми не часто чуємо.

<https://uamodna.com/articles/to-hto-zh-taky-podaruvav-shevchenkovi-volyu/>

1837

І. Сошенко представив Тараса Григоровича конференц-секретарю Академії художеств В. Григоровичу з проханням допомогти звільнити його з кріпацтва. Карл Брюллов розпочав роботу над портретом В. Жуковського, призначеним для викупу Шевченка з кріпацтва.

Перша зустріч Тараса Шевченка з художником К.П.Брюловим
художник Г.С.Меліхов

Байка Є. Гребінки «Лебідь і гуси»

На ставі пишно Лебедь плив,	став - a lake лебідь – a swan
А Гуси сірії край його поринали.	Гуси - geese
«Хіба оцей біляк вас з глузду звів? —	зводити з глузду – drive mad
Один Гусак загомонів, —	загомоніти – to speak quickly
Чого ви, братця, так баньки повітріщали?	Баньки - eyes
Ми попеласті всі, а він один між нас	попелясті від слова попіл – grey
Своє пиндючить пір'я біле	пиндючити - to get a swelled head
	пір'я – feathers
Коли б ви тільки захотіли,	хотіти – to want
Щоб разом, стало бить, вся бесіда взялась,	разом - together, бити - to beat,
	розмова - conversation
Ми б панича сього якраз перемастили».	панич – landlord, перемастили, тобто
	замазали брудом
І завелась на ставі геркотня,	геркотня, тобто боротьба - fight
Гусине діло закипіло:	діло закипіло – to start to work
Таскають, грязь і глей, зо дна	грязь/бруд - mud, глина - clay, дно - bottom
Да мажуть Лебеда, щоб пір'я посіріло.	мазати - smear
Обмазали кругом — і трохи галас стих;	галас – cry
А Лебедь плись на дно — і випурнув як сніг	пірнати – to dive , сніг – snow

Вправа 2. Прочитай та напиши відповіді на запитання.

1. Де плавали гуси?
2. Чому почалася сварка?
3. Якого кольору гуси і якого кольору лебідь?
4. Що хотів сказати автор у байці?
5. Яка мораль байки?
6. Як ти думаєш, чому так робили гуси?
7. Що зробив лебідь?
8. Знайди синонім до слова попилястий.

Вправа 3. Перечитай ще раз уважно вірш Є. Гребінки «Лебідь і гуси», а потім заповни пропуски у тексті необхідною інформацією.

«Лебідь і гуси»

На ставі пишно _____ плив,
А _____ сірії край його поринали.
— Хіба оцей _____ вас з глузду звів?

_____ Гусак загомонів. —
Чого _____, братця, так баньки повітріщали?

Ми _____ всі, а він один між нас

Своє пендючить пір'я _____!

Коли б ви тільки _____,

Щоб разом, стало бить, вся бесіда взялась,

Ми б _____ цього якраз перемастили. —

І завелась на _____ геркотня,

Гусине діло закипіло;

Таскають грязь і глей зо дна

Да мажуть Лебеда, щоб _____ посіріло.

Обмазали кругом — і галас трохи стих;

А Лебідь плись на дно — і випурнув як _____.

Вправа 4. Прочитай нижче поданий український фразеологізм про сніг і запам'ятай його ☺

Впасти, як сніг на голову – зробити щось несподіване, раптове.

Вправа 5. Прочитай уважно вірш Є. Гребінки «Сонце да хмари» і його байку «Дядько на дзвіниці». Поясни, несподівану кінцівку у кожному творі.

Вірш Є. Гребінки «Сонце да хмари»

«Ось Сонечко зійшло, і світить нам, і гріє,
І божий мир як маківка цвіте;
На небі чистому ген Хмара бовваніє.

Та Хмара надулась і річ таку гуде:

«Що вже мені се Сонце надоїло!

Чого воно так землю веселить?

Хоч я насуплюся, воно таки блищить.

Я полечу йому назустріч сміло,

Я здужаю його собою затемнить».

Дивлюсь - і Хмарами півнеба замостило,

На Сонечко мов ніччю налягло.

А Сонце вище підплило

І Хмари ті позолотило.

Байка Є. Гребінки «Дядько на дзвіниці»

Ізліз мій дядько на дзвоницю

Та, знай, гука: "Оце кумедія яка!

Всі люди на землі мов ті перепелиці:

Здається більший з них не більше п'ятака.

Гай, гай! .Як же вони дрібненькі!

Так ось коли я їх як треба розібрав!"

А мимо йдучи, хтось на дядька показав

Та, далєбі, мене спитав:

"Що то таке, чи щур, чи горобець маленький?"

(1840)

Вправа 6. Прочитай і переклади слова, а потім постав їх у правильному порядку у байку Є. Гребінки «Дядько на дзвіниці».

Показав, вони, перепелиці (quails), п'ятака, щур (rat), люди, мене, комедія, горобець (sparrow), дядько.

Ізліз мій _____ на дзвоницю
 Та, знай, гука: "Оце _____ яка!
 Всі _____ на землі мов ті _____:
 Здається більший з них не більше _____.
 Гай, гай! .Як же _____ дрібненькі!
 Так ось коли я їх як треба розібрав!"
 А мимо йдучи, хтось на дядька _____
 Та, далєбі, _____ спитав:
 "Що то таке, чи _____ , чи _____ маленький?"

Вправа 7. Прочитай уважно й запам'ятай, що таке рима.

Рима (від греч. рифмос - стрункість) – це співзвуччя закінчень віршованих рядків.

➤ **Запам'ятай:**

Рими бувають різні: Чудесні й прекрасні, веселі й бешкетні.

У віршуванні існує 3 види рими: перехресна (АБАБ), парна (ААББ) й оперзуюча (АББА).

Вправа 8. Прочитай уважно подані нижче слова та утвори з них риму й запиши у таблицю.

Гра «Знайди риму» ☺

Наприклад, парта – карта

парта	стілець	ніч	ручка	боюся	співати	байка
карта						

- А) Парта, стілець, ніч, ручка, боюся, співати, байка
- Б) Карта, журюся, мовчати, чайка, олівець, піч, штука.

